

Sunne
kommun

Styrdokument

VA-plan för Sunne kommun

SUNNE | VÄRMLAND

Dokumenttyp	Plan
Diarienummer	KS/2020:550
Beslutad av	Kommunfullmäktige 2024-09-16, § 121
Reviderad av	
Dokumentansvarig	Enhetschef VA och avfall

Innehåll

1. Inledning och bakgrund	5
1.1 Vad är en VA-plan?.....	5
2. Övergripande plan för VA-försörjning inom Sunne kommun	7
2.1 Behov utifrån VA-policy	7
2.2 Övergripande åtgärdsförslag för behov inom VA-försörjningen	7
3. Plan och beslut för utbyggnad av den allmänna VA-försörjningen	9
3.1 Områden med samlad bebyggelse.....	10
3.2 VA-planområden.....	11
3.2.1 Former av VA-planområden	13
3.3 Inventering av föreslagna VA-planområden	14
3.4 Planering, tillstånd och tillsyn i olika VA-planområden.....	16
3.4.1 Bygglöshantering inom VA-planområden.....	16
3.4.2 Översikts- och detaljplanering inom VA-planområden	16
3.4.3 Tillsyn och tillstånd inom olika VA-planområden	18
3.5 Tidplan för VA-utbyggnad och VA-utredningar i Sunne kommun	18
3.6 Exploateringsområden och planförslag med betydelse för VA-försörjningen	19
3.6.1 VA-situationen inom befintliga exploateringsområden	19
3.7 Behov utifrån VA-policy	20
4. Åtgärdsplan för den allmänna VA-försörjningen.....	20
4.1 Historisk översikt – Tidigare genomförda projekt och åtgärder	20
4.1.1 LOVA-projekt	20
4.1.2 Genomförda åtgärder och projekt under perioden 2018 - 2023.....	21
4.2 Framtida åtgärdsplan för den allmänna VA-försörjningen (2023 - 2026).....	24
4.3 Behov utifrån VA-policy	29
4.3.1 Utökad kapacitet för spillvattenhantering	29
4.3.2 Framtida dagvattenhantering	29
4.3.3 Grundvattenskydd	29
4.3.4 Kartläggning och utredning av förorenad mark.....	29
4.3.5 Samverkansbaserad beredskapsövning	29
5. Plan för arbetet kring enskilda VA-anläggningar	30
5.1 Utvecklande av digitalt verktyg för riskbaserad tillsyn	30
5.2 Behov utifrån VA-policy	31

6. Organisation och samarbete	31
6.1 Förslag till planer för aktiv samverkan	31
7. Genomförande och uppföljning	31
7.1 Ansvar för genomförande av fortsatt VA-planering	31
7.2 Underlag för budgetprocessen	32

1. Inledning och bakgrund

Sunne kommun har beslutat att utveckla en strategisk VA-plan som en del i kommunens arbete för att säkerställa ett hållbart och välplanerat förvaltnings- och utvecklingsarbete inom kommunens VA-försörjning. Med detta menas den allmänna försörjningen av dricksvatten och spillvatten inom det kommunala verksamhetsområdet, samt översikt och kunskapshöjande åtgärder gällande enskilda VA-lösningar utanför den allmänna försörjningen.

För att lyckas skapa en komplett strategisk plan krävs ett underliggande utredningsarbete baserat på ett brett kunskapsunderlag. Huvuddelen av denna VA-plan är sammanställd av representanter från den kommunala VA- och renhållningsenheten men har gjorts i samverkan och samråd med miljö- och byggenheten. Detta dokument syftar till att redogöra för den rådande planeringen gällande den nuvarande och framtida utvecklingen av kommunens VA-situation. En välplanerad och uppdaterad VA-försörjning utgör en central del i det moderna samhället och en fortsatt utveckling är eftersträvansvärt gällande den nationella målsättningen om det hållbara samhället. Framtida målsättningar för den allmänna VA-försörjningen bör kretsa kring en effektiv resurs- och energihantering, klimatanpassad dricks-, dag- och spillvattenhantering samt en välplanerad och framtidssäkrad VA-försörjning inom hela kommunen.

Detta går i enighet med EU:s ramdirektiv för vatten vilken ålagt alla medlemsländer att säkerställa att alla yt- och grundvatten inom EU ska uppnå och bibehålla en god status. I och med detta har alla regioner och kommuner inom respektive medlemsland ålagts att säkerställa ett kontinuerligt och förebyggande arbete med tillhörande mål och krav kopplade till all form av yt- och grundvattenpåverkan som riskerar att försämra rådande vattenstatus. Som en del i detta har det för Sveriges geografiska område bildats fem vattenmyndigheter som tillsammans ansvarar för lokalt och regionalt beslutsfattande samt samordning av den sammantagna nationella vattenförvaltningen via åtgärdsprogram. En av dessa åtgärder innefattar ett kommunalt ansvar att upprätta och uppdatera en gällande VA-plan.

1.1 Vad är en VA-plan?

- VA-planen är ett styrdokument som beskriver hur VA-försörjningen skall lösas inom hela kommunen, inom och utanför kommunalt verksamhetsområde.
- VA-försörjning innefattar dricksvattenförsörjning, spillvattenbortledning och rening, samt dag-vattenhantering. Vid allmän VA-försörjning ombesörjs detta av kommunen och vid enskild VA-försörjning ansvarar enskilda fastighetsägare för detta.
- Planen syftar även till att tillhandahålla tydlig information till fastighetsägare, då den beskriver vilka områden som är anslutna, eller planeras att anslutas till den allmänna försörjningen. Vidare tydliggörs även vad som krävs av de fastighetsägare som inte än är eller inte kommer att anslutas till den allmänna försörjningen.

- VA-planen syftar till att som styrdokument användas för att utveckla och implementera effektiva åtgärder där behov för dessa finns.
- VA-planen ska vara 12-årigt gällande, och uppdateras vart 4:e år, det vill säga en gång per mandatperiod.

En VA-plan är det tredje av fyra styrdokument i det kommunala VA-arbetet vilka tillsammans utgör en kedja av kartläggning samt nulägesbeskrivning, formulerande av viljeriktning, strategisk planering samt genomförande och uppföljning av åtgärder. Således är de åtgärder som presenteras i denna plan baserade på de behov som identifierats inom de allmänna och enskilda verksamhetsområdena, den nuvarande VA-policyn, samt den politiska viljeriktning som råder inom kommunen.

Steg 1: VA-översikt – Sammanställd nulägesbild för den totala VA-försörjningen inom kommunen. Hur kan detta underlag påverka beslut kopplade till VA-försörjningen?

Steg 2: VA-policy – Innefattar de riktlinjer, ställningstaganden och prioriteringsordningar som antagits gällande kommunens VA-försörjning. Detta dokument bör prövas av de lokala kommunpolitikerna i syfte att inkludera politiska ställningstaganden i den senare strategiska planeringen.

Steg 3: VA-plan – Den strategiska planering som fastställts utifrån de behov som identifierats inom VA-översikten samt de ställningstaganden som etablerats via VA-policyn. Innefattar primärt:

- Plan för den allmänna VA-försörjningen.
- Handlingsplan för områden i väntan på allmän VA-försörjning.
- Handlingsplan för områden utanför allmänt verksamhetsområde (Enskilt VA).

Steg 4: Genomförande & uppföljning – Implementeringen av de åtgärder som identifierats som nödvändiga och önskvärda, samt kontinuerlig uppföljning gällande effekten av dessa.

I skrivande stund saknas en antagen VA-plan som officiellt antagen av Sunne kommun. För att färdig-ställa detta dokument krävs en uppdaterad VA-översikt samt en antagen VA-policy, vilka utvecklas parallellt och ligger till grund till arbetet med denna VA-plan. VA-planen kan användas som självständigt dokument men även som ett kompletterande dokument till kommunens översiktsplan, det är dock viktigt att VA-planens innehåll inte strider mot översiktsplanen. Vilket medför att VA-planen bör revideras minst en gång per mandatperiod.

Vidare saknas även en gällande och uppdaterad vattenplan för kommunen. De bedömningar som görs gällande behov baserade på miljöpåverkan och redovisning av kommunens vattenstatus har därför hämtats direkt från VISS, för att användas i detta dokument.

2. Övergripande plan för VA-försörjning inom Sunne kommun

2.1 Behov utifrån VA-policy

- Kommunen behöver, såväl i det dagliga arbetet som utifrån ett flergenerationsperspektiv, upprätthålla en långsiktigt hållbar VA-försörjning och dagvattenhantering som underlättar måluppfyllelse enligt de nationella miljömålen samt kvalitetskrav enligt MKN.
- Säkerställa tillgång till dricksvatten av god kvalitet enligt livsmedelsverkets kriterier för Sunne kommuns invånare, besökare, företag samt övriga verksamheter.
- Vid utveckling av VA-verksamheten ska kostnadseffektiva åtgärder väljas som också ska göra största möjliga nytta för människors och miljöns hälsa. Samtidigt som de främjar långsiktig hushållning med material, råvaror och energi.
- VA-systemet ska vara anpassat till ett klimat i förändring och det ska utvecklas åtgärdsprogram som kan användas för att anpassa verksamheten där behov finns.
- Kommuninvånarna behöver långsiktig och uppdaterad information om befintlig och framtida VA-försörjning.
- VA-frågor ska beaktas i ett tidigt skede under utvecklingen av kommunens detalj- och översiktsplanering.

2.2 Övergripande åtgärdsförslag för behov inom VA-försörjningen

- Denna VA-plan samt den nya VA-policyn måste involveras i arbetet med kommunens nya översiktsplan samt den fördjupade översiktsplanen som påbörjas under hösten 2023.
- Kapacitetshöjande samt klimatanpassningsfokuserade åtgärder för den allmänna spillvattenhanteringen.
- Kapacitetshöjande samt klimatanpassningsfokuserade åtgärder för den allmänna dagvattenhanteringen.
- Fortsatt kontinuerligt underhållsarbete i form av felsökningar och åtgärdande av läckage och tillskottsvatten i det befintliga ledningsnätet.
- Beslut och verkställande av vattenskyddsområden för råvattentäkter som idag nyttjas för dricksvattenproduktion utöver Öjervik.
- Säkerställ vattendom och beslut om tillstånd för ny råvattenbrunn i anslutning till Öjerviks vattenverk.
- Säkerställ vattendom och beslut om tillstånd för nyttjande av råvattentäkter för dricksvattenproduktion för alla vattenverk utöver Öjervik.

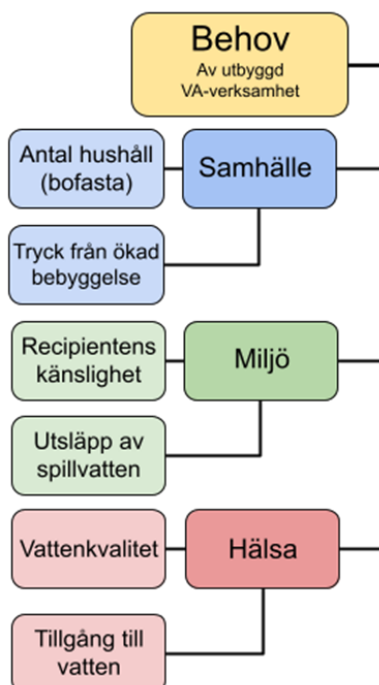
- Uppdatera befintliga och implementera nya förebyggande säkerhetsåtgärder inom den allmänna dricksvattenförsörjningen för att säkerställa en säker produktion och produkt.
- Utvecklad dokumentations- och redovisningsmöjlighet av genomförda åtgärder inom den allmänna VA-försörjningen.

3. Plan och beslut för utbyggnad av den allmänna VA-försörjningen

Utbyggnationer av den allmänna VA-försörjningen är omfattande investeringar för samhället som ska kunna konkret motiveras, organiseras och prioriteras på ett rimligt vis. Denna form av projekt måste alltid utformas så att de medför väl fungerande och långsiktiga tekniska lösningar som även genererar god funktion, samtidigt som de ska vara ekonomiskt rimliga för alla parter som involveras. Det övergripande syftet med utbyggnationer ska vara att stärka skyddet för människors och miljöns hälsa, i anslutning till befintlig eller blivande bebyggelse som utgör ett större sammanhang. VA-huvudmannens skyldighet att via utbyggnationer ordna vattentjänster regleras i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster:

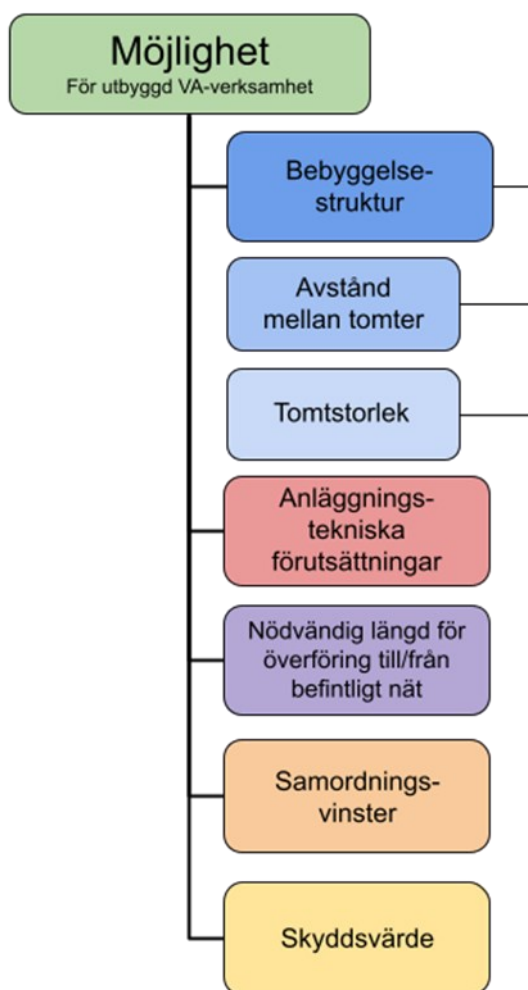
”Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse skall kommunen:

1. *bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
2. *se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.”*

Figur 1. Faktorer att beakta vid bedömning av behov av VA-utbyggnad.

Utifrån ett rättspraxis-perspektiv så definieras ett större sammanhang något oklart. Men generellt handlar det om områden med samlad bebyggelse innefattande 20 - 30 fastigheter/hushåll. Vilket är grunden för den kartläggning som gjorts för denna VA-plan samt kommunens vattentjänstplan.

Figur 2. Faktorer att beakta vid bedömning av möjligheten för VA-utbyggnad.

3.1 Områden med samlad bebyggelse

Områden med sammanhållen bebyggelse definieras i enighet med proposition 2021/22:208 som områden som huserar omkring 20 - 30 fastigheter. Under utredningen för att identifiera aktuella områden inkluderade arbetsgruppen även ett avståndskriterium på 150 meter mellan husen för att skapa ett tydligare analysunderlag. Antalet områden med samlad bebyggelse inom kommunen har utifrån dessa kriterier kartlagts med hjälp av GIS-programmet Mycarta. 24 områden som uppfyller denna definition identifierades vilka visas i nedanstående tabell.

Tabell 1. Områden med samlad bebyggelse.

1. Södra Bjälverud	7. Forsnäs	13. Gettjärn	19. Ängbråten
2. Sunne Stugby	8. Ingmår	14. Sandviken	20. Norra Tvällen
3. Granbäckstorp	9. Ed	15. Nolbergsviken	21. Åsegård
4. Gårdsjö	10. Ransbysäter	16. Stöpafors	22. Borrsjön
5. Hensgård	11. Öjenäs	17. Tosseberg	23. Södra Ås
6. Lövåsen	12. Hult	18. Backa	24. Södra Ängen

Identifierade områden med samlad bebyggelse utanför nuvarande VA-verksamhetsområde. Ingmår är det enda som har fler än 20 fastigheter där det finns folkbokförda personer (2022).

En omfattande majoritet av det totala antalet fastigheter inom dessa 24 områden utgörs av ej permanenta bostäder, dessa är i stället exempelvis fritidsboenden, ödehus etc. Detta medför att efter en fördjupad analys som syftade till att identifiera områden som uppfyllde definitionen baserat på en permanent befolkning på mer än 20 personer, kvarstod endast Ingmår, vilket innefattar 22 fastigheter som har personer som är folkbokförda på.

En utredning kopplat till revidering av utbyggnadsplanen för allmänt VA i kommunen resulterade bland annat i att enskilt VA anses vara en fullgod lösning inom området. Beslut togs i KF 2023-12-18 att utbyggnadsområdet för Ingmår hävs.

3.2 VA-planområden

I syfte att tydliggöra processen för beslut gällande framtida utökade av verksamhetsområdet bör områden som eventuellt är aktuella att anslutas grundligt utredas. Dels bör områdets behov av att anslutas till verksamhetsområdet fastställas, dvs. vad är det som motiverar anslutning till allmän VA-försörjning, vilka är vinsterna? Samt hur förutsättningarna och möjligheterna ser ut att på ett effektivt vis ansluta området, är det exempelvis kostnadseffektivt eller krävs omfattande utbyggnationer som gör det slutgiltiga önskade resultatet otillräckligt? Är enskilt VA fullgott ur ett miljö- och hälsoperspektiv? Dessa frågor bör utredas innan det går att avgöra huruvida området kan beslutas utgöra ett utbyggnadsområde. Då VA-verksamhetsområde och enskilt VA-område utgör två ytterligheter kan så kallade VA-planområden användas som ett slags mellanläge för att bestämma om ett enskilt VA-område ska inkluderas i verksamhetsområdet eller ej. Att tillskriva ett område som ett av de tre VA-planområdena kommunicerar även i vilken del i arbets- och beslutsprocessen enheten befinner sig i gällande det aktuella området. De tre VA-planområdena utgörs av: *VA-utbyggnadsområde, VA-utredningsområde och VA-bevakningsområde.*

Vid revidering av vattentjänstplanen som sker minst en gång per mandatperiod görs en översyn och uppdatering av vilka av kommunens områden som hamnar i vilket VA-planområde.

3.2.1 Former av VA-planområden

3.2.1.1 VA-utbyggnadsområden

Områden som i nuläget har enskild VA-försörjning men som till följd av rådande förutsättningar och behov väntar enligt beslut på att anslutas till den allmänna VA-försörjningen och det kommunala verk-samhetsområdet. För närvarande finns inga beslut på utbyggnadsområden.

3.2.1.2 VA-utredningsområden

Utredningsområden utgör områden där det kan finnas behov av att ansluta fastigheterna till den allmänna VA-försörjningen. För att avgöra vilken form av VA-lösning som är mest lämplig och genomför-bar inom området för att uppnå en förbättrad situation behöver en utredning tillsättas. Utredningen syftar till att avgöra om området ska bli ett etablerat verksamhetsområde, utgöra ett bevakningsområde eller ett enskilt VA-område. Även avtalsanslutna områden kan utgöra lämpliga utredningsområden.

3.2.1.3 VA-bevakningsområden

Bevakningsområden försörjs via enskild VA-försörjning och har inget sannolikt behov av förändrad VA-struktur i dagsläget. Bevakningen, i form av tex. utökad anläggningstillsyn eller särskilda överväganden vid bygglovsprövning, syftar dock till att följa huruvida detta behov förändras över tid. Dessa områden kan användas för att via proaktivt arbete utläsa potentiella behov gällande framtida utbyggnationer innan behovet blir kritiskt. Exempelvis till följd av snabb befolkningsutveckling eller förändrad miljö- och vattenstatus i området. Bevakningsområden kan även innefatta avtalsanslutna områden.

3.2.1.4 Enskilt VA-område

Inom enskilda VA-områden anses det godtagbart att fastigheter brukar enskild VA-försörjning under förutsättningar som: gles bebyggelse, gynnsamma geologiska förutsättningar och att det inte finns sårbar natur vars miljövärden och status kan försämrats till följd av enskild VA-försörjning i området. Vidare krävs att ingen av dessa förutsättningar kan förutspås ändras i området inom en överskådlig framtid. Om dessa förutsättningar gäller förekommer inget omedelbart eller behov av utbyggnation av den allmänna VA-försörjningen i syfte att inkludera fastigheter i området.

3.3 Inventering av föreslagna VA-planområden

Nedanstående tabell syftar till att sammanställa huruvida olika områden av samlad bebyggelse kan komma att bli aktuella bevaknings- eller utredningsområden i framtiden. Till följd av befolkningsökning och / eller miljöskäl. Statisticons befolkningsprognos som togs fram för Sunne kommun 2023 användes som ett översiktligt bedömningsunderlag.

Tabell 2. Möjliga framtida utrednings- och bevakningsområden baserat på befolkning och miljö- och hälsorisker.

Område	Bevakningsområde	Utredningsområde	Miljö- och hälsorisk	Kan befolkningen överstiga 20 folkbokförda inom en 12-årsperiod?
Södra Bjälverud				Möjligt
Sunne stugby				
Granbäckstorp				Möjligt
Gårdsjö				Möjligt
Hensgård				Möjligt
Lövåsen				Möjligt
Forsnäs				
Ingmår	X		Risk finns (övergödning via små avlopp) **	Möjligt
Ed				Möjligt
Ransbysätter			Risk finns (övergödning via små avlopp) **	
Öjenäs				
Hult				
Gettjärn				Möjligt
Sandviken				

Nolbergsviken				
Stöpafors				
Tosseberg				
Backa				
Ängbråten				
Norra Tvällen				
Åsegård				
Borrsjön				
Södra Ås			Risk finns (övergödning via små avlopp) **	
Södra Ängen				
Ingebygatan				

* Den möjliga befolkningsökningen har bedömts med hjälp av Statisticons befolkningsprognos.

** Rådande skydds nivå har bedömts med hjälp av Länsstyrelsens GIS-stöd för planering och tillsyn av små avlopp.

Då endast ett av de områden som identifierades vid kartläggningen av områden med samlad/sammanhållen bebyggelse uppfyllde kriteriet om minst 20 fastboende och folkbokförda utgör en omfattande mängd av dessa områden så kallade fritidshusområden. Dessa bedöms inte inneha några omedelbara behov av att aktivt bevakas eller utredas i dagsläget. Dock bör befolkningsutvecklingen inom dessa områden bevakas över tid då denna form av områden kan komma att bli mer befolkade, beroende på den framtida befolkningsutvecklingen i kommen. Om befolkningen i dessa områden börjar närma sig 20 - 30 fastboende och deras huvudsakliga VA-försörjning då utgörs av enskilda VA-lösningar, som inte tidigare anpassats för permanent boende kan detta komma att medföra en större belastning för det rådande miljö- och hälsoskyddet. Om detta är troligt att ske inom ett område av samlad bebyggelse där en hög skydds nivå gäller bör området utpekats som ett bevakningsområde.

Utöver utredning för eventuella behov och möjligheter att ansluta områden av samlad bebyggelse till den allmänna VA-försörjningen kommer en översiktlig utredning för områden med förorenad mark utanför nuvarande verksamhetsområden att genomföras. Syftet är att bygga ett kunskapsunderlag som kan fungera som förberedelse på eventuella framtida behov av anslutningar till den allmänna VA-försörjningen. Då detta kan behövas som långsiktig åtgärd för att förebygga möjliga hälsofaror orsakade av förekomsten av förorenade områden i anslutning till enskild dricksvattenförsörjning.

3.4 Planering, tillstånd och tillsyn i olika VA-planområden

Eftersom VA-planområden inrättas i syfte att åtgärda, utreda eller bevaka den nuvarande situationen i ett specifikt område kan förändringar som påverkar VA-försörjningen och förutsättningarna i detta störa en pågående utredning eller bevakning. Det är därför viktigt att VA-enheten samverkar och kommunicerar arbetet kring VA-planområden med andra enheter så att respektive enhets verksamhet i området inte på ett oacceptabelt vis stör eller utgör ett hinder för den andra. Detta kan till exempel bland annat gälla miljö- & byggenhetens arbete med bygglov och utfärdande av tillstånd för enskilda VA-anläggningar eller samhällsplanerarnas arbete med detalj- och översiktsplaner.

3.4.1 Bygglovshantering inom VA-planområden

Tabell 4. Handläggning av bygglov inom olika VA-planområden

Typ av VA-planområde	Hantering av fråga
<i>VA-utbyggnadsområden</i>	Vid beviljat bygglov av Miljö- och bygglovsnämnden ska fastighetsägaren informeras om att denne med största sannolikhet blir avgiftsskyldig för VA vid utbyggnation.
<i>VA-utredningsområde</i>	Bygglov ska beviljas med restriktivitet tills VA-utredningen är genomförd. Fastighetsägare ska informeras om de planer som finns för VA i området. Om det finns detaljplaner för området måste bygglov beviljas enligt föreskrifterna i planen.
<i>VA-bevakningsområde</i>	Om det finns detaljplan för området måste bygglov beviljas, om det inte strider mot planen. I övrigt ska bedömningen ske från fall till fall. Utgångspunkten bör dock vara att bygglov som medför att VA-situationen i området försämrars inte ska beviljas.
<i>Enskilt VA-område</i>	Bedömningar görs i varje enskilt fall. Det finns en rutin för hantering av bygglov i områden med enskilt VA. En godkänd enskild VA-lösning måste vara möjlig för att bygglov ska beviljas.

3.4.2 Översikts- och detaljplanering inom VA-planområden

Till följd av att det inte funnits någon färdigställd och antagen VA-plan eller uppdaterad VA-policy för de senaste årens detalj- och översiktsplaneringsarbete inom kommunen så har ingen gällande VA-plan kunnat beaktats under utformandet och beslutsfattande kopplat till dessa planer. Ansvarig samhällsplanerare har i stället främst utgått från gällande VA-utbyggnadsplan i kombination med en öppen dialog med VA-enheten. Vidare har de skickat remisser till enheten gällande specifika frågor, gällande exempelvis kapacitet och ansvarsområden.

Tabell 5. Handläggning av ändringar i översikts- och detaljplaner inom olika VA-planområden

Typ av VA-planområde	Hantering av fråga
<i>VA-utbyggnadsområden</i>	När VA-utbyggnad aktualiseras i ett område ska kommunen utreda om detaljplan för detta behövs. Detaljplanen ska sedan ligga till grund för det fortsatta arbetet. VA-utbyggnaden ska synkroniseras med översiktsplaneringen och vara proaktiv avseende tex. dimensioneringar.
<i>VA-utredningsområde</i>	Beviljande av nya eller ändrade detaljplaner bör ske restriktivt under tiden VA-utredning pågår. VA-utredningen i sig bör belysa behovet av en ny detaljplan för området om detta finns.
<i>VA-bevakningsområde</i>	Ny eller ändrad detaljplan kan beviljas om föreslagna VA-lösningar inte medför försämringar i området. Enskilda lösningar förespråkas men viss restriktivitet gäller.
<i>Enskilt VA-område</i>	Detaljplanärenden hanteras enligt rutin. Tydlighet att VA-försörjning sker med enskilda anläggningar ska gälla.

3.4.3 Tillsyn och tillstånd inom olika VA-planområden

Tabell 6. Handläggning av tillstånds och tillsynsärenden inom olika VA-planområden

Typ av VA-planområde	Hantering av fråga
<i>VA-utbyggnadsområden</i>	Tillsyn och inventering av enskilda avlopp prioriteras inte. Däremot kan miljö- och byggenheten bidra med statusbedömning av anläggningar inför inlösen. Generellt ges inte tillstånd för nya enskilda anläggningar inom området. Enkla tillfälliga lösningar kan tillåtas i väntan på anslutning till allmän VA-försörjning.
<i>VA-utredningsområde</i>	Tillstånd för nya enskilda anläggningar ska ges med restriktivitet tills utredningen är färdig. Om utredning ligger långt fram i tiden så kan tillstånd ges för tillfälliga lösningar. Vid beslut om utredningsområde måste fastighetsägare informeras om planerna för området. Inventering av status på enskilda anläggningar är prioriterat inom området och kan för vissa områden utgöra en del av utredningen. Ansvaret för inventeringen bör fördelas på lämpligt vis mellan miljö- och byggenheten och VA- och renhållningsenheten. Likaså bör det klargöras vem som ska stå för kostnader i samband med inventeringen.
<i>VA-bevakningsområde</i>	Tillsyn och inventering av enskilda anläggningar inom området ska prioriteras för att få en uppfattning om hur behovet egentligen ser ut och kan komma att utvecklas. Tillstånd för nya anläggningar ges så att förutsättningarna i området inte försämras.
<i>Enskilt VA-område</i>	Tillsyn och inventering av enskilda anläggningar prioriteras. Miljöenhetens prioriteringsordning för tillsyn kommer i framtiden att baseras på ett nytt digitalt verktyg som ska underlätta sk. riskbaserad tillsyn (se rubrik 5.1).

3.5 Tidplan för VA-utbyggnad och VA-utredningar i Sunne kommun

Det finns idag inga planerade utbyggnadsområden för allmänt VA.

Under 2023 omprövades beslutet om utbyggnadsområdena Sunne – Ingmår, Ingebygatan och Ed. Anledningen till denna omprövning var de förändringar som gjordes i vattentjänstlagen 2023 som förordar en mer flexibel behovsprövning inför upprättande av verksamhetsområden så länge detta inte innebär kompromisser gällande miljö- och hälsoskyddet i området.

VA-enheten och miljöenheten genomförde därmed tillsammans en utredning i syfte att ompröva beslutet för dessa områden. Vilken indikerade att det inte förekom något omedelbart behov att ansluta områdena Ingebygatan och Ed. För Ingmår finns ett visst miljöskyddsbehov, men utbyggnationens effekt anses i dagsläget inte tillräcklig för att motivera anslutning av området då det skulle innebära omfattande kostnader och bedömningen efter utredning är att enskilda lösningar är fullgoda. Bedömningen gjordes även att väl fungerande enskilda avlopp gav ett fullgott miljö- och hälsoskydd. De ökade kostnaderna av utbyggnation av allmänt VA skulle i sin tur medföra ett behov av ökad VA-taxa för att finansiera investeringen.

3.6 Exploateringsområden och planförslag med betydelse för VA-försörjningen

3.6.1 VA-situationen inom befintliga exploateringsområden

3.6.1.1 Ulfberg – Bostäder (Sunne)

Inga fastigheter har hittills byggts inom området vilket medför att det inte finns några ansluta till den allmänna VA-försörjningen. Närliggande fastigheter utanför området försörjs idag via Allmänt VA.

3.6.1.2 Häljeby N – Bostäder (Sunne)

Det finns både spill- och dricksvattenhantering framdraget genom området. Inga fastigheter har hittills byggts inom området vilket medför att det inte finns några ansluta till den allmänna VA-försörjningen.

3.6.1.3 Häljeby S – Bostäder (Sunne)

Det finns både spill- och dricksvattenhantering framdraget genom området. Inga fastigheter inom området har dock valt att ansluta sig till den allmänna VA-försörjningen.

3.6.1.4 Uddheden 1:131 – Bostäder (Gräsmark)

Inga fastigheter har hittills byggts inom området vilket medför att det inte finns några ansluta till den allmänna VA-försörjningen. Närliggande fastigheter utanför området försörjs idag via Allmänt VA.

3.6.1.5 Prästbol 3:82 – Bostäder & industri (Prästbol)

Det finns både spill- och dricksvattenhantering framdraget genom det västra området.

3.6.1.6 Skäggegård – Industri (Lysvik)

Inga fastigheter har hittills byggts inom området vilket medför att det inte finns några ansluta till den allmänna VA-försörjningen.

3.6.1.7 Vitteby 1:15

Kommunen har antagit en detaljplan för fastighet 1:15 Vitteby. Planen redogör för ett 17,6 hektar stort område med möjlighet att husera 17 enbostadshus. Kommunen kommer att

projektera, bygga ut och ansvara för drift av vatten- och spillvattensystem inom området när detaljplanen vunnit laga kraft.

3.7 Behov utifrån VA-policy

- Alla beslut gällande utbyggnationer, förändringar eller hävande av beslut av den allmänna VA-försörjningen ska ha ett långsiktigt perspektiv. Långsiktighet och proaktivt noggrant beaktande av möjliga konsekvenser till följd av förändringar inom VA-försörjningen är en nödvändighet inom beslutsfattande som berör ämnet. En välplanerad och hållbar VA-försörjning är viktig ur ett flertal samhällsviktiga perspektiv. Då det främjar lokalt miljö- och hälsoskydd, och utgör god grund för välplanerad och effektiv samhällsutveckling. En väl fungerande dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering är även en förutsättning för väl fungerande lokal företagsverksamhet och medför en trygg vardag för kommunens invånare. Samt ett långsiktigt och konsekvent VA-arbete som inger förtroende för kommunen som huvudman.

4. Åtgärdsplan för den allmänna VA-försörjningen

Eftersom denna VA-plan formuleras mitt i den nuvarande mandatperioden innefattar den inte en fullständig överblick över planerade åtgärder för denna period. Planerade åtgärder redovisas i stället för perioden 2024-2027. Dock presenteras en översikt av den nuvarande långsiktiga investeringsplanen för den allmänna VA-försörjningen under rubrik 4.2. De åtgärder som planerats genomföras under den nuvarande mandatperioden presenteras under rubrik 4.1. Utöver dessa specificerade åtgärder bedrivs kontinuerligt övervaknings- och underhållsarbete samt reinvestering i VA-anläggningar och ledningsnätet.

Utöver de åtgärder som fastställts i den nuvarande investeringsplanen har det kontinuerliga utvecklingsarbetet i verksamheten identifierat ytterligare åtgärdsbehov inom dricksvattenproduktionen. Bland annat att, i enlighet med 4§-7§ LIVSFS 2008:13, utveckla verksamhetens beredskapsarbete, samt uppdatera verksamhetens förebyggande åtgärder mot antagonistiska händelser riktade mot VA-försörjningen och de som är beroende av den.

4.1 Historisk översikt – Tidigare genomförda projekt och åtgärder

4.1.1 LOVA-projekt

4.1.1.1 Planeringsunderlag för Björka älv (2010 – 2012)

Utredning av källor till övergödningen av Björka älv samt redovisning av möjliga åtgärdsförslag. Med den huvudsakliga målsättningen ”ingen övergödning”.

Provtagningsprogram upprättades med hjälp av konsult och vattenprover genomfördes under ett års tid i Björka älv, sjön Björken och vattendrag med sina utlopp i dessa.

4.1.1.2 Latrintömningsstation, Sunne båtklubb (2015 – 2016)

Anläggning av latrintömningsstation som kan användas av båtar som lägger till vid Sunne båtklubbs brygga. Spillvattnet pumpas via Sundsviks pumpstation och det befintliga ledningsnätet till Sunne reningsverk för rening och hantering. Det huvudsakliga syftet var att minska bidragande orsaker till eventuell övergödningsproblematik

4.1.1.3 Utvecklande av kommunala VA-planer för Hagfors, Munkfors, Sunne och Torsby kommuner (2014 - 2016)

De ovanstående kommunerna beviljades bidrag till lokala vattenvårdsprojekt i syfte att utveckla lång-siktiga VA-planer för respektive kommun. Planerna syftade till att ta fram tydliga riktlinjer för kommunernas enskilda VA, i syfte att begränsa miljöbelastning och förebygga övergödning från enskilda avloppsanläggningar.

4.1.2 Genomförda åtgärder och projekt under perioden 2018 – 2023

Dricksvattenförsörjning
<i>Avvecklade verksamhet vattenverk:</i>
Södra viken (2018), Klättens rastplats (2018), Tossebergs restaurang (2020), Bäckalund (2023), Brårud (tidigare nedlagd verksamhet) - Rivning av byggnad (2023), Västra Ämtervik (tidigare nedlagd verksamhet) - Rivning av byggnad (2023), Rottneros (tidigare nedlagd verksamhet) - Rivning av byggnad (2023)
<i>Nya anläggningar, utbyggnationer & anpassningar av vattenverksanläggningar:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Uddheden VV - Ny byggnad & lågreservoar (2023) • Öjervik VV - 3:e brunn färdigställd (tillstånd söks 2024), ny entré samt nytt förråd (2023) • Lysvik VV - Ny utbyggnation för kemiförvaring och ny kemtank (2023) • Södra vikens tryckstegring – Ny överbyggnad & anslutning från Öjervik (2018) • Byte till tryckstyrda pumpar i tryckstegringsstationer – Åmberg, Rottneros, By, Höjen, Berga, Södra Borgeby, Toneby, Hälserud, Öjervik (Bytet har resulterat i en halverad elförbrukning) • Bjälverud - Ny vattenverksbyggnad har byggts för att uppnå bättre arbetsmiljö, livsmedelshygien, samt säkrare kemikaliehantering och förvaring (2024)

- Bäckalund – Ny tryckstegringsstation för att underhålla ett fullgott vattentryck och flöde i samband med att verksamhetsområdet utökats och området nu försörjs via Öjerviks vattenverk (2023)

Nödvattenplan:

Medlemskap i VA Wermland (2018), Framtagen nödvattenplan (2018), Anläggning av nödvattenförråd & förskaffande av nödvändig utrustning (2019)

Vattenmätarbyten:

Kontinuerligt och välfungerande arbete, Sunne samarbetar med grannkommuner för att utbilda deras personal i mätarbyten. 2 586 enskilda mätare har bytts under perioden 2018 till oktober 2023, varav 25 st nu är digitala.

Utökad försörjning till verksamheter**Ny VA-försörjning till verksamheter:**

- Brf Gösta Berling (2023)
- Vintertorp – Anläggning av brunn, Utbytt till sjövattnentag från Fryken. (2021)

Spillvattenhantering**Avvecklade / Återlämnade Reningsanläggningar**

Bäckalund reningsanläggning (2023)

Nya anläggningar, utbyggnationer & anpassningar av reningsanläggningar:

- Uddheden RV – Nya kemtankar (2022)
- Finnfallet RV – Utgrävning slam och byggnation av ny skärmvägg (2019)

Åtgärder för luktreduktion, och installation av ozonbehandling & kolfilter:

Solbacka pumpstation (2021), Mejeriängen pumpstation (2022), Hälsrud & Torsbergs pumpstation (2023)

Utbyggnation och förändringar av ledningsnät Vatten, Spill & Dagvatten**Utbyggnad av ledningsnät (vatten)**

Norra Ingebygatan (2021)
Ny huvudledning Aleris – Maggeby (2021)

Utbyggnad av ledningsnät (vatten + spill)

Torsberg – Otternäs - Gjutaregården (2018)

Gjutaregården - Östanbjörke (2019)

Östanbjörke - Sätter (2021)

Sätter – Kvarnbacken - Bäckalund (2023)

Berga – Aplungstorp (2018)

By – Bytorp (2018)

Bjälverud (2019)

Bäckängen – Maggeby – Östanås (2021)

Utbyggnation för dagvattenhantering

- Anläggning av fyra fördröjningsdammar med avledning till Lerälven
Stenkista + avledning mot Lerälven från Allégatan (2023)
- Lagning av DV-utlopp vid Brogården, Mejeriängen, Brobyäng och norr om
strandcaféet mot Fryken (2022)
- Nya DV-ledningar i delar av Smedjegatan
- Ny dagvattenledning norr om Tetra Pak

Åtgärder mot skyfall/översvämning

Övervakning och loggning av Frykens vattennivå

Totalt byte av ledningar (pga. många tidigare punktinsatser för underhåll)

- Mårdvägen (vatten, spill & dagvatten)
- Sommarvägen (vatten, spill & dagvatten)
- Målaregatan
- Del av Bengstergatan
- Del av Arnebygatan
- Björkhagsvägen (VA-sanering)
- Mellanvägen
- Åmbergsvägen > Hembygdsgården (VA-sanering)
- Magasinsgatan (delvis) (VA-sanering)

Organisation & Verksamhetsutveckling

Organisationsförändringar

Enhet med VA-ansvar:

- VA: Drift, Nät, Anläggning & Projekt Anläggningsgruppen flyttas till VA-enheten. (2018)
- Tekniska: Anläggning. Anläggningsgruppen flyttas till Tekniska enheten. (2022)
- VA – Renhållning: Drift / Nät / Projekt. Enheterna för renhållning och VA slås ihop (2022)
- Anläggning & Projekt – minskas. Två anläggningsgrupper istället för tre. (2023)

Kontor & lokaler

- Utbyggnation av kontorslokaler i kommunförrådet (2018)
- Byggnation av VA rördelsförråd (2018)
- Byggnation av vattenmätarförråd (2018)
- Renvattenförråd
- Flytt från Kvarngatan till nya kontorslokaler på Selmagården (2023)

Utredningar – Pågående & Genomförda

- Skyddsföreskrifter & Vattenskyddsområden – Konsult WSP & Internt (2018-pågående)
- Vattenuttag & Vattendom – Internt (2023-pågående)
- Förorenade områden (Öjervik) – Konsult & Internt (2021 – pågående)
- Förorenade områden (Lysvik) – Konsult
- Utredning samlad bebyggelse – Internt (2023)
- Faroanalyser för kommunens dricksvattenproduktion – Internt (2022-2023)
- Förebyggande åtgärder mot antagonistiska händelser inom VA-produktionen - Internt (2023)

4.2 Framtida åtgärdsplan för den allmänna VA-försörjningen (2023 - 2026)

Observera att alla årtal som anges i tidsplanen är preliminära och kan komma att ändras.

Vattenskyddsområden för dricksvattenproduktion

Det finns i dagsläget endast ett gällande vattenskyddsområde vilket är lokaliserat till råvattentäkten som används för Öjerviks dricksvattenproduktion. Det finns behov av beslut och inrättande av ytterligare vattenskyddsområden i anslutning till kommunens övriga anläggningar för dricksvattenproduktion samt att uppdatera föreskrifterna i Öjervik för anpassning till dagens risker och sammanhang. Flera av kommunens mindre vattenverk försörjer färre än 50 hushåll och en relativt låg produktionsvolym föreligger inget lagkrav för inrättande av vattenskyddsområde. Det ligger i kommunens intresse som livsmedelsproducent och huvudman att ta beslut och inrätta vattenskyddsområden även för dessa då flera anläggningar befinner sig i direkt eller nära anslutning till bebyggelse, vägar, aktiva verksamheter och tidigare industrimark.

Ansvar:
Tidsplan

VA- och renhållningsenheten - För mindre anläggningar (Gettjärn, Bjälverud, Mallbacken, Klättenskolan, Tosseberg)

2025 – 2026

Konsult WSP + internt - För större anläggningar (Öjervik, Lysvik, Uddheden, Prästbol)

2023 – 2024

Vattendom för tillstånd om dricksvattenproduktion

I dagsläget måste tillstånd för dricksvattenproduktion sökas för alla produktionsanläggningar bortsett från de två brunnarna i Öjervik där dom redan finns. Vattendomar är nyttjandetillstånd som meddelas i enligt 11 kap. miljöbalken och syftar till att reglera hur vattentäkter får användas samt hur mycket vatten som alltid ska finnas i tälten. Det är viktigt då vattendomen specificerar hur mycket vatten som alltid ska finnas i tälten då det bedöms vara den lägsta säkra mängden vatten som inte riskerar att medföra förändrad vattenkvalité. Till följd av exempelvis förändrad tillrinning.

Ansvar:
Tidsplan

VA- och renhållningsenheten – Anläggningar: Öjervik, Lysvik, Uddheden, Prästbol, Gettjärn, Bjälverud, Mallbacken, Klättenskolan, Tosseberg

2023 – 2025

Anpassning av verksamhet och VA-anläggningar
Tidsplan:
Reningsanläggningar

Finnfallet – Renovering av anläggningen, två skärmväggar ska byggas och förutsättningarna för slamtömning ska förbättras.

2026

Tryckstegringsstationer

Öjervik - Överbyggnad över betongbrunnen som huserar stationen. Samtidigt ska anläggningen driftoptimeras och den nuvarande driftövervakningen moderniseras.	2025-2026
By - Överbyggnad över betongbrunnen som huserar stationen. Samtidigt ska anläggningen driftoptimeras och den nuvarande driftövervakningen moderniseras.	2027
Hälserud - Överbyggnad över betongbrunnen som huserar stationen. Samtidigt ska anläggningen driftoptimeras och den nuvarande driftövervakningen moderniseras.	2026
Gräsmark - renovering av reningsverket	2026

Flytt/uppgradering av delar av ledning – Sträckan Öjervik - Sunne	2025 – 2026
Ansvar:	
VA & Renhållning (Vatten)	

Avveckling av VA-anläggningar	Tidsplan:
Reningsanläggningar	
Gettjärn – Anläggningen ska eventuellt avvecklas och ersättas med spillvattenhantering via Södra vikens anläggning eller Sunne ARV	2025- 2026
Vattenverk	
Gettjärn – Anläggningen ska eventuellt avvecklas och ersättas med dricksvattenförsörjning från Södra Viken.	2025- 2026
Ansvar:	
VA & Renhållning (Vatten)	

Nya anläggningar inom VA-försörjningen	Tidsplan:
Nya reningsanläggningar	
Bjälverud – Ny reningsanläggning ska anläggas i syfte att öka reningskapaciteten för områdets spillvattenhantering.	2024-2025
Prästbol – Det finns enligt rådande läge behov av en ny reningsanläggning pga. översvänningsrisk. I och med det detta krävs även ett nytt tillstånd för den nya anläggningen.	2025 - 2026
Gettjärn – Den nuvarande anläggningen för spillvattenhantering är gammal men fungerar i dagsläget. Området är dock planerat att anslutas till den allmänna spillvattenhanteringen via södra viken va-nät och eventuellt hanteras i Sunne reningsverk. För detta krävs eventuellt även en ytterligare pumpstation.	2025-2026
Mallbacken – Ny anläggning för spillvatten behöver byggas då den gamla anläggningen inte anses klara dagens utsläppskrav.	2027
Nya dricksvattenanläggningar	
Prästbol – Ny vattenverksbyggnad ska byggas (ev. renovering) i syfte att uppnå bättre arbetsmiljö, samt säkrare kemikaliehantering och förvaring.	2025 - 2026
Mallbacken – Då den skolbyggnad som huserade den gamla vattenverksanläggningen har sålts måste ett nytt vattenverk byggas. Den nya anläggningen ska även medföra bättre arbetsmiljöförutsättningar.	2026

Öjervik – Anläggning av en ny råvattenbrunn. Anläggningen är klar, men inväntar tillstånd för produktion.	2025
Gettjärn – Nytt vattenverk, alternativt påkoppling på Sunnes nät.	2026
Ansvar:	
VA & renhållning (Vatten)	

Utveckling av digitalt verktyg för riskbaserad tillsyn	
Kartläggningsverktyg för framtida prioritering av tillsyn av enskilda VA-anläggningar. För en utförlig beskrivning av åtgärden och bakgrunden, se rubrik 5.1	
Ansvar:	Tidsplan:
Miljö & Byggenheten (Miljö & hälsoskydd)	2023 - 2026

4.3 Behov utifrån VA-policy

Utifrån de ställningstaganden som gjorts i VA-policyen så har följande övergripande behov kopplade till den allmänna VA-försörjningen identifierats:

4.3.1 Utökad kapacitet för spillvattenhantering

Den nuvarande spillvattenhanteringen (exempelvis i Prästbol och Bjälverud) är i behov av kapacitetshöjande åtgärder och investeringar, då reningsförmågan i dagsläget bedöms som otillräcklig. Särskilt för det möjliga framtida behovet baserat på den nuvarande befolkningsprognosen.

OBS - Om alla nuvarande detaljplaner kommer att bebyggas inom Sunne tätort där spillvattnet hanteras i Sunne ARV kan det innebära att det inom 10 - 15 år behövs en utökning av nuvarande avloppsreningsverk för att tillgodose gällande krav. Baserat på nuvarande prognos.

4.3.2 Framtida dagvattenhantering

Gällande eventuella utbyggnationer av dagvattenhantering ex. i syfte att hantera ökande skyfallsmängder till följd av klimatförändringar. Överväganden bör göras gällande möjligheten att avleda vatten via markytebaserade lösningar. I förmån för ytterligare nedgrävda ledningsnät, då felaktig ledningsdimensionering kan utgöra en betydande flaskhals för långsiktigt ökade behov av avledningskapacitet.

4.3.3 Grundvattenskydd

Det är värt att beakta hur vattenbalans och tillrinning påverkas av klimatförändringarna. Även om vattenmängden är god i dagsläget bör en framtidsbild med mer oregelbunden påfyllning beaktas. Det kan därav finnas ett behov av att utreda och följa trenden för hur grundvattennivåerna utvecklas.

4.3.4 Kartläggning och utredning av förorenad mark

Ytterligare utredningar gällande inventering av förorenad mark i anslutning till VA-verksamheten/ledningsnät bör genomföras. Det är troligt att det förekommer ett påtagligt mörkertal gällande ej kartlagda områden med föroreningar som kan vara betydande för framtida eller befintlig VA-försörjning inom kommunen. Även nu kartlagda områden kan vara eller bli betydande risker i takt med att omgivande förutsättningar förändras.

4.3.5 Samverkansbaserad beredskapsövning

I samband med det utvecklade beredskapsarbetet inom den allmänna VA-verksamheten vore det fördelaktigt att inom kommunen eller organisationerna för VA-samverkan (ex. VA-Wermland) undersöka framtida möjligheter att pröva nuvarande beredskapsplaner. Då VA-verksamhet utgör en så central och fundamental del av det moderna samhället så krävs övning för att säkerställa att rådande planer är verksamma och resurseffektiva. MSB har på sin

hemsida material för vägledning i form av övningsstöd och verktyg som kan användas för gemensamma övningar.

5. Plan för arbetet kring enskilda VA-anläggningar

5.1 Utvecklande av digitalt verktyg för riskbaserad tillsyn

Havs & vattenmyndigheten har gått ut med att alla enskilda VA-anläggningar ska finnas digitalt registrerade och inmätta år 2026. Inmätningens geografiska exakthet är inte i fokus, det räcker med att anläggningen mäts in via den aktuella byggnadens mittpunkt. Det viktigaste är att alla anläggningar och anläggningstyper registreras i ett digitaliserat system.

I samband med inmätning ska anläggningen även tillskrivas en riskklass beroende på vilken typ av anläggning som används. Slutna tankar är inte särskilt troliga att läcka vilket medför att det förekommer en lägre miljö- och hälsoskyddsbaserad risk för närliggande vattenförekomster kontamineras. Minireningsverk har i stället en hög reningsförmåga men kräver ett mer omfattande och aktivt under-håll i form av ex. påfyllning av beredningskemikalier för att fungera. Därmed förekommer en högre risk för att denna typ av anläggning utgör en källa för sämre långsiktigt miljö- och hälsoskydd. Anläggningens riskklass uttrycks med ett numeriskt värde mellan 1-4, där 1 är det lägsta värdet och 4 är det högsta. För anläggningar där det saknas uppgifter om deras funktion eller tekniska specifikation så ska försiktighetsprincipen användas och en hög riskklass tillskrivas anläggningen.

Aktuell riskklass beror delvis på att många enskilda VA-anläggningar i dagsläget bedöms vara gamla vilket medför att kunskapsnivån om anläggningarna varierar kraftigt mellan olika fastighetsägare. Utifrån detta så kan även att skötsel, underhåll och prioritering variera. En tidigare ägare av en fastighet kan haft en omfattande kunskap om sin anläggning, men den nya ägaren kanske inte är medveten om det kontinuerliga underhållsbehovet och dennes ansvar över anläggningen. Alternativt kan det, i samband med ägarbyte av en fastighet, upptäckas att en enskild anläggning har ett omfattande åtgärdsbehov då tidigare ägare inte prioriterade eller var medveten om anläggningens skick, behov eller fullständiga funktion. Därmed kan en brist på genomgående kunskap om enskilda VA-anläggningar och flertalet ägarbyten medföra att anläggningar omedvetet utgör en miljö- och hälsofara, framför allt i områden som är ekologiskt eller kemiskt sårbara eller med enskild dricksvattenför-sörjning.

Det digitala registret över anläggningspositioner, anläggningstyper och bedömd riskklass kan sedan kombineras med en karttjänst (ex. ArcGIS eller MyCarta) för att utveckla ett GIS-verktyg som kan användas för att prioritering och bedömning av vilka geografiska områden som innehar högre risk för miljö- och hälsopåverkan. Utifrån detta kan sedan Miljö- och byggheten använda verktyget för att genomföra riskbaserad tillsyn och utforma en tydlig prioriteringsordning. Det kan vara särskilt viktigt i områden med sårbara ytvattenförekomster som vattendrag och sjöar vilka riskerar att negativt påverkas av diffusa- och/eller punktutsläpp från enskilda VA-anläggningar.

5.2 Behov utifrån VA-policy

Utifrån de ställningstaganden som gjorts i VA-policyn har följande övergripande behov kopplade till enskilda VA-anläggningar identifierats.

- Se över möjligheten att sammanställa och förmedla tydlig, lättillgänglig information till fastighetsägare gällande deras möjlighet att utveckla och anpassa sina enskilda VA-anläggningar inför en föränderlig framtid.
- Utveckla det digitala verktyget som underlag för framtida riskbaserad tillsyn av enskilda VA-anläggningar.
- Undersöka hur den framtida tillsynen av enskilda VA-anläggningar kan effektiviseras av förvaltningsövergripande samarbete.

6. Organisation och samarbete

6.1 Förslag till planer för aktiv samverkan

SUTOHAMU – Bedriv ett fortsatt aktivt kommungränsöverskridande samarbete. Framför allt aktuellt med informationsutbyten gällande hur de respektive kommunerna tar sig an långsiktiga frågor som klimatanpassning, riktlinjer för utvecklingen av enskilda avlopp, utvecklingsfrågor och underhåll inom VA-verksamheten och beredskapsfrågor.

VA-Wermland – I syfte att pröva, utvärdera och utveckla gällande beredskapsplaner finns det skäl för att inom organisationen undersöka möjligheterna att genomföra beredskapsövning för antagna nödvattenplaner. Detta kan dels ske i form av praktisk övning, eller via teoretiska case där kommunikation och arbetsordning kan prövas och utvärderas baserat på nuvarande resurser. MSB tillhandahåller flertalet resurser via sin hemsida och kan bistå med vägledning för detta ändamål.

7. Genomförande och uppföljning

7.1 Ansvar för genomförande av fortsatt VA-planering

Etablera en VA-plangrupp som kan arbeta kontinuerligt med kommande VA-planer (revideras vart 4:e år) för att säkerställa att innehållet är aktuellt. Planen ska innehålla en översiktlig plan över de åtgärder som aktuella att genomföras inom den aktuella 4-årsperioden.

VA-plangruppen ska innefatta individer som ansvarar för och representerar olika områden i förvaltningen som är relevant för innehållet i VA-planen. Förslagsvis bör gruppen bestå av representanter från dessa förvaltningsområden: Enhetschef (gärna från VA-renhållning & miljö- och bygg), sakkunniga inom VA-produktion och spillvattenhantering, ansvariga för

utvecklandet av översiktsplan respektive detaljplaner, tillsynspersonal från miljö och byggenheten, samt representanter från kundtjänst och administration.

Gruppens arbete bör vara att tillsammans identifiera vilken information som är viktig att belysa i rapporten som helhet. Därefter bör de som är ansvariga för respektive huvudområde (exempelvis nulägesbilden för enskilt VA, eller aktuella utbyggnadsbehov inom den allmänna VA-försörjningen) försörja de 1 - 2 medlemmar som valts ut som ansvariga för sammanställning av själva rapporten (VA-planen) med den information som finns och behövs. På detta vis kan arbetet organiseras och effektiviseras så att den inneboende kompetensen inom förvaltningen utnyttjas och informationsinsamlingen inte utgör en belastning för endast en ansvarig. Vidare kan rapporten även utgöra ett dokument som kan uppdateras allt eftersom förvaltningens arbete fortskrider.

7.2 Underlag för budgetprocessen

De behov av investeringar i förnyelse- och anpassningsåtgärder som presenteras i denna VA-plan bör ligga till grund för den framtida budgetprocessen. Utöver de direkta åtgärderna som redovisats så bör även det framtida personalbehovet beaktas i budgetprocessen utifrån de faktorer som redovisats i dokumentet VA-Översikt. Dock bör det påpekas att på grund av det osäkra nationella ekonomiska läget så bör budgetering ske utifrån väl avvägda prioriteringar där investeringar utretts medföra hållbara och långsiktiga effekter. Exempelvis kapacitetsutveckling, underhåll och förnyelse av anläggningar och VA-nät i det nuvarande verksamhetsområdet i förmån för att expandera verksamhetsområdet.